

Ziekteverzuim in de bouw

2021

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

November 2022

Ziekteverzuim in de bouw

2021

Max de Lange
Thomas Endhoven

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	11
2 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage	13
2.1 Ontwikkeling verzuimpercentage	13
2.2 Verzuimpercentage naar werknemerskenmerken	13
2.3 Verzuimpercentage naar bedrijfskenmerken	17
2.4 Vergelijking bouw en andere bedrijfssectoren	21
3 Meldingsfrequentie	23
3.1 Ontwikkeling meldingsfrequentie	23
3.2 Meldingsfrequentie naar werknemerskenmerken	23
3.3 Meldingsfrequentie naar bedrijfskenmerken	23
4 Verzuimduur en aantal ziektegevallen	27
4.1 Ontwikkeling verzuimduur en aantal ziektegevallen	27
4.2 Verzuimduur naar kenmerken werknemers	27
5 Verzuim langer dan één jaar	31
5.1 Ontwikkeling verzuim langer dan één jaar	31
5.2 Langdurig verzuim naar werknemerskenmerken	32
5.3 Langdurig verzuim naar bedrijfskenmerken	32
Bijlage	35

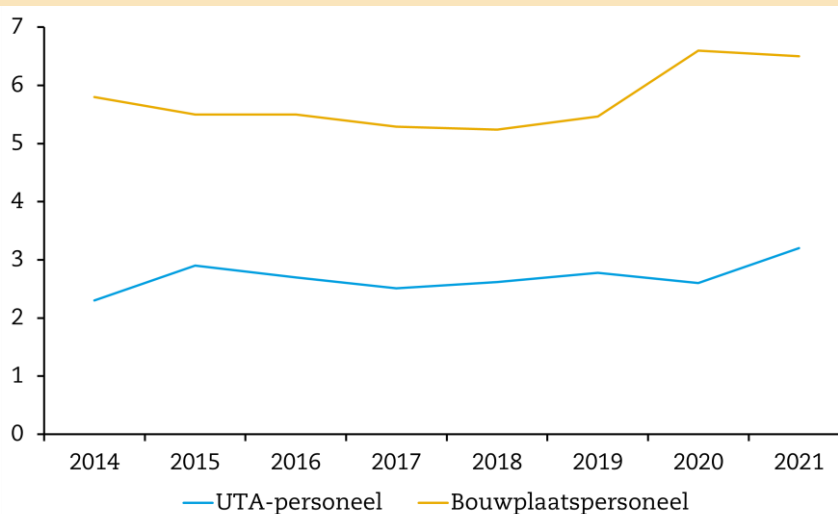
Samenvatting

Ziekteverzuim stijgt verder in tweede coronajaar

Het ziekteverzuimpercentage¹ in de bouw was in 2021 5,2%². Inclusief het tweede jaar van ziekte ging 6,0% van de verzekerde manjaren verloren door verzuim. Het verzuim is duidelijk toegenomen ten opzichte van 2020, dat toen uitkwam op respectievelijk 5,0% en 5,8%. De stijging was volledig geconcentreerd bij het UTA-personeel, waar het eenjarig verzuim steeg van 2,6% naar 3,2%. Onder het bouwplaatspersoneel was juist een lichte daling van het verzuim te zien van 6,6% naar 6,5%. Dit valt in lijn met de verwachtingen; bouwplaatspersoneel is in vergelijking met 2020 in gelijke mate onderhevig geweest aan blootstelling aan het coronavirus, terwijl UTA-personeel weer meer op kantoor is gaan werken.

Net als in voorgaande jaren hangt het verzuim nauw samen met leeftijd en beroepsgroepen. Zo was het verzuim inclusief het tweede jaar van ziekte onder 55-plussers in 2021 bijna 4 maal hoger dan dat van werknemers tussen 20 en 29 jaar. Opvallend is dat het verzuimpercentage van de jongste groep (onder de 20 jaar) met 1,4 procentpunt daalde terwijl bij twee oudste groepen (45-54 jaar en 55 jaar en ouder) de sterkste toename wordt geregistreerd van respectievelijk 0,7 procentpunt en 0,6 procentpunt.

Figuur 1 **Ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte, 2014-2021**

Bron: EIB

Het verzuim onder bouwplaatsberoepen ligt traditioneel hoger dan bij UTA-personeel. Van de bouwplaatsberoepen werd er met name bij de ijzervlechters en straatmakers een bovengemiddeld verzuimpercentage geregistreerd. Onder het UTA-personeel waren het vooral de uitvoerders en de calculators die kampten met een bovengemiddeld verzuimpercentage. Het

¹ Het percentage van het aantal verzekerde manjaren dat in het eerste jaar van ziekmelding verloren is gegaan als gevolg van ziekte.

² Dit betreft het verzuim in het eerste jaar van het verzuim. Aangezien de werkgever de zieke werknemer gedurende maximaal twee jaar moet doorbetalen, wordt het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald. In 2021 bedroeg dit aandeel 0,8%.

ziekteverzuim (exclusief het tweede jaar van ziekte) onder het UTA-personeel steeg in 2021 ten opzichte van 2020 van 2,6% naar 3,2% (zie figuur 1). Onder bouwplaatspersoneel was juist een lichte daling waar te nemen van 6,6% naar 6,5%.

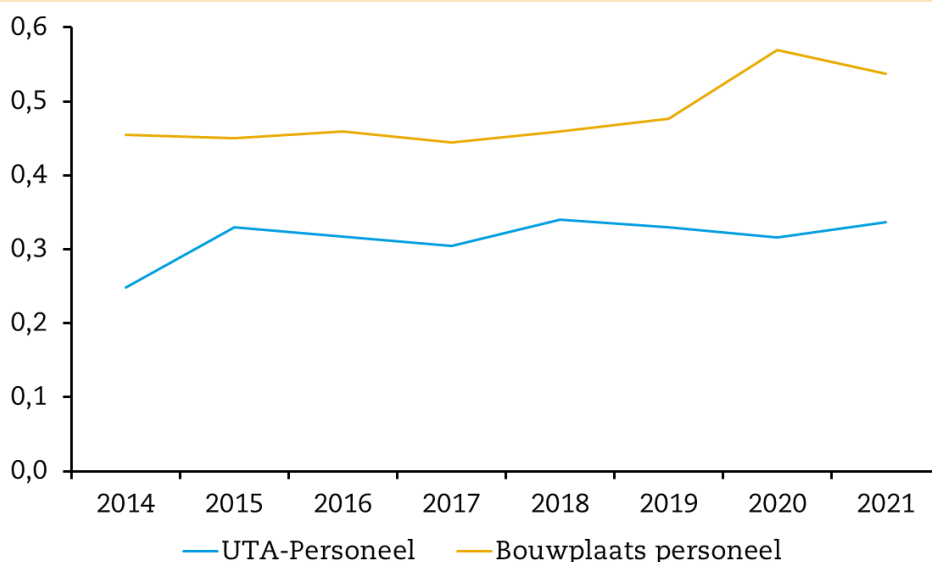
Het verzuim vertoont een verband met de bedrijfsgrootte en de aard van het werk. In de regel hebben kleinere bedrijven meer ziekteverzuim dan grotere bedrijven. Bedrijven tot twintig manjaren hebben een relatief hoog ziekteverzuim percentage en bedrijven met meer manjaren hebben een lager dan gemiddeld verzuim. Bij bedrijven tot tien manjaren was het verzuim met 9,1% in 2021 het hoogst. De verzuimcijfers van bedrijven met 51 tot 100 manjaren is met 4,7% gemiddeld het laagst. Dit is ten dele te verklaren door het hogere aandeel UTA-personeel bij grotere bedrijven. Voornamelijk bedrijven actief in de afbouw hebben een bovengemiddeld niveau van verzuim (7,9% in 2021), maar ook het verzuimcijfer van gww-bedrijven is relatief hoog (6,7%).

Meldingsfrequentie blijft op hoog peil

De meldingsfrequentie, het aantal ziektegevallen per verzekerd manjaar, daalde in 2021 naar 0,457, maar ligt nog steeds substantieel hoger dan in het precoronajaar 2019 (0,418). De meldingsfrequentie nam toe onder het UTA-personeel terwijl deze daalde onder het bouwplaatspersoneel. Het aantal meldingen per manjaar onder UTA-personeel steeg van 0,316 in 2020 naar 0,337 in 2021 (zie figuur 2). Het aantal meldingen door bouwplaatspersoneel daalde in 2021 naar 0,537.

Onder het bouwplaatspersoneel meldden straatmakers en ijzervlechters zich het vaakst ziek. Onder het UTA-personeel lagen alleen de meldingsfrequenties van leidinggevend en administratief-personeel onder het UTA-gemiddelde. De meldingsfrequentie varieert daarnaast naar de sector waarin het bedrijf opereert en de grootte van het bedrijf. Zo waren er bij bedrijven in de gww relatief meer ziekmeldingen ten opzichte van bedrijven binnen de overige sectoren. Lettend op de bedrijfsgrootte is er een bovengemiddelde meldingsfrequentie waarneembaar bij bedrijven met 51-100 manjaren en met meer dan 100 manjaren.

Figuur 2 **Ontwikkeling van de meldingsfrequentie, 2014-2021**

Bron: EIB

Meer ziektegevallen en langer durende ziekte

In 2021 werden er gemiddeld evenveel werknemers ziek als in 2020 (0,32 patiënten per manjaar). Per werknemer daalde het aantal ziektegevallen licht (van 1,45 in 2020 naar 1,42 in 2021). Eerstejaarsziektegevallen stegen van 27,8 dagen in 2020 naar 29,4 dagen in 2021. Ook steeg de verzuimduur per patiënt van 40,4 dagen in 2020 naar 41,7 dagen in 2021. De combinatie van deze factoren leidt tot een lichte stijging van het algehele verzuimpercentage.

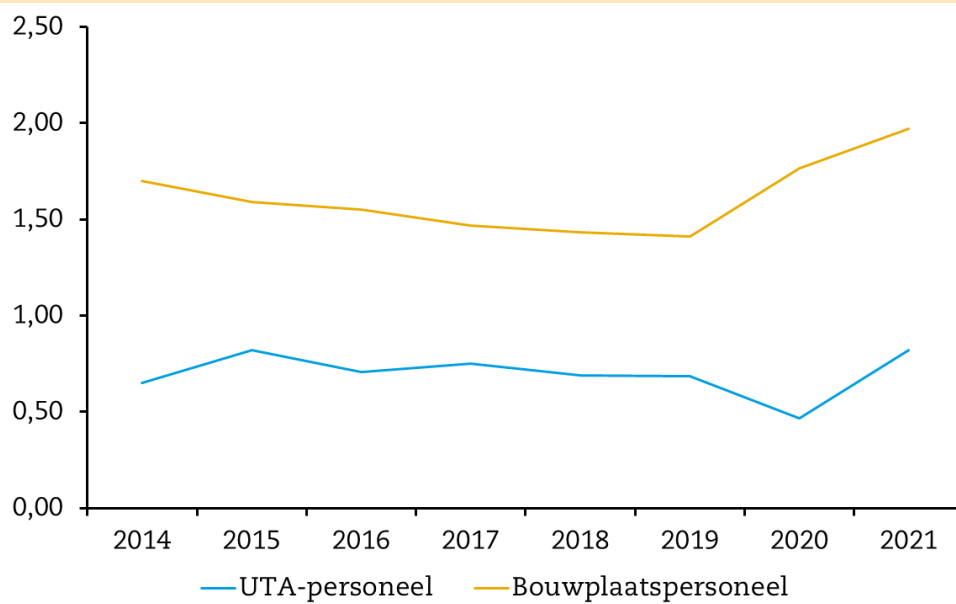
De verzuimduur is sterk verbonden aan leeftijd. Zo is de gemiddelde verzuimduur per geval onder 55-plussers meer dan tweeëneenhalf maal zo groot als de gemiddelde verzuimduur onder werknemers jonger dan 30 jaar. Ook neemt de gemiddelde verzuimduur per patiënt toe naarmate werknemers ouder worden. Wel is het opvallend om te zien dat de ziekteduur zowel per patiënt bij de groep onder 20 jaar hoger ligt dan elke groep behalve de 55 plussers. Naar beroepsgroepen bezien lag in 2021, net zoals in voorgaande jaren, de verzuimduur bij het bouwplaatspersoneel meestal aanzienlijk hoger dan onder het UTA-personeel (de uitzondering zijn calculators en timmerlieden).

Aandeel ziektegevallen van één jaar of langer stijgt opnieuw

Het aandeel ziektegevallen van één jaar of langer, uitgedrukt als percentage van de verzekerde manjaren, is gestegen van 1,25% in 2020 tot 1,5% in 2021. Onder het bouwplaatspersoneel steeg dit aandeel van 1,77% naar 1,92%. Onder UTA-personeel was ook een stijging waar te nemen van 0,47% naar 0,82%. Bij het bouwplaatspersoneel nam het aandeel van 2012 tot 2019 jaarlijks af, terwijl het aantal langdurige zieken onder het UTA-personeel in die jaren meer variatie toonde. Die gemiddelde daling lijkt voorlopig dus van de baan te zijn. Mogelijk is dat het coronavirus het herstel van langdurig zieken bemoeilijkte. Nu ook werknemers die in 2020 bijna geheel thuis konden werken weer naar kantoor gaan, lijkt ook daar het coronavirus van invloed te zijn.

Het aantal ziektegevallen van één jaar of langer is sterk verbonden met leeftijd. Onder 55-plussers betrof het aandeel langdurig zieken een record hoogte van 3,4% van het verzekerde aantal manjaren, tegenover 2,8% in 2020. Ook bij de groep van 45 tot 55 jaar groeit het, van 1,2% naar 1,7%. Bij de jongere leeftijdsgroepen daalt het percentage of blijft het gelijk.

Figuur 3 **Ontwikkeling van het aandeel ziektegevallen van één jaar of langer (uitgedrukt als percentage van de verzekerde manjaren), 2014-2021**

Bron: EIB

1 Inleiding

Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) rapporteert jaarlijks over het ziekteverzuim in de bouw. In deze publicatie wordt het ziekteverzuim in de bouw in 2021 behandeld. Deze analyse van het ziekteverzuim is gebaseerd op geregistreerde ziektegevallen van bedrijven die bij een arbodienst onder één van de vertegenwoordigde cao's³ zijn aangesloten. De werknemers die bij deze bedrijven werkzaam zijn, vertegenwoordigen alle leeftijdsklassen, beroepsgroepen en woonprovincies die onderscheiden worden in het arbeidsbestand van de bouwnijverheid. Daarnaast is gebruik gemaakt van de werkgelegenheidscijfers van werkgevers in 2021. De bedrijven waarop deze gegevens betrekking hebben, vertegenwoordigen alle grootteklassen en typen die onderscheiden worden in het bedrijvenbestand van de bouw.

Verzuim naar werknemers- en bedrijfskenmerken

Voor de beschrijving van het ziekteverzuim naar werknemerskenmerken zijn de ziektegevallen aangeleverd door ArboNed gekoppeld aan het dienstverbandenbestand van APG. Uit dit bestand zijn de kenmerken leeftijd, beroepsgroep en woonprovincie van de werknemers af te leiden. Het aantal ziektegevallen en de manjaren verzuim in het bestand zijn gewogen naar beroepsgroep en leeftijd op basis van de verhouding tussen de steekproef en populatie.

Voor de beschrijving naar bedrijfskenmerken zijn de grootte van de bedrijven, het bedrijfstype en de gewerkte manjaren per bedrijf ontleend aan de jaarlijkse bedrijveninformatie die wederom op APG informatie is gebaseerd. De gegevens worden uitgesplitst naar UTA-personeel en bouwplaatspersoneel, type bedrijf, hoofdgroep en grootteklasse. Een aantal indelingen van de bedrijven is minder gedetailleerd: de grootteklasse kleiner dan vijf manjaren en de klasse zes tot en met tien manjaren zijn samengevoegd. Verder is in de sectorindeling de categorie b&u gesplitst in b&u (de hoofdaannemingsbedrijven in nieuwbouw en onderhoud) en afbouw bedrijven.

³ De volgende CAO's zijn in dit onderzoek vertegenwoordigd: de CAO bouw en infra, de CAO afbouw, de CAO bitumineuze en kunststofdakbedekking, de CAO mortel en morteltransport, de CAO UTA-personeel in bouwbedrijven en de CAO timmerindustrie.

Gevolgen van de registratie van loondoorbetaling in het tweede ziektejaar

Op 1 januari 2004 is de wet Verlenging Loondoorbetaling bij Ziekte van kracht geworden. Werknemers die vóór 1 januari 2004 ziek zijn geworden werden na een ziektejaar van één jaar gekeurd om de mate van arbeidsongeschiktheid te bepalen. Bij gebleken blijvende arbeids- ongeschiktheid kon de betrokkene vervolgens een beroep doen op een WAO-uitkering. Voor werknemers die op of na 1 januari 2004 ziek zijn geworden, geldt dat de werkgever óók in het tweede jaar van ziekte de werknemer moet doorbetalen. Na twee jaar kan eventueel een beroep op de WIA worden gedaan. Omdat de registratie uitgaat van afgesloten gevallen kan met ingang van verslagjaar 2006 de invloed van de wet op het verzuim worden aangegeven. In de rapportage wordt daarom voor de jaren 2014 tot en met 2021 het verzuimpercentage vermeld exclusief en inclusief het verzuim in het tweede jaar van de betrokken verzuimgevallen. Alleen de uitkomsten van het verzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte geven namelijk een betrouwbare vergelijking met de jaren vóór 2006. De cijfers inclusief het tweede jaar van ziekte geven het door de bedrijven ervaren verzuimpercentage in 2006 tot en met 2021 weer.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de ontwikkeling van het verzuimpercentage. In hoofdstuk 3 komt de meldingsfrequentie aan bod. Hoofdstuk 4 gaat in op het aantal ziektegevallen en de verzuimdur. Tot slot wordt er in hoofdstuk 5 meer aandacht besteed aan de ziektegevallen die langer dan één jaar duren. Alle verzuimgrootheden worden zowel naar werknemers- als bedrijfskenmerken behandeld.

Begrippen

Van de begrippen die in deze publicatie veelvuldig worden gebruikt wordt hierna een korte beschrijving gegeven.

A-groep

De uitvoerders en de werknemers in een leidinggevend of administratief beroep die vallen onder een CAO in de bouwnijverheid. In dit rapport wordt deze groep ook als UTA-personeel aangeduid.

Arbeidsbestand

Werknemers die in de waarnemingsperiode voor één of meerdere dagen bij de uitvoeringsorganisatie sociale verzekeringen bekend waren, hetzij als werkende, hetzij als werkloze.

B-groep

Bouwplaatswerknemers die vallen onder een CAO in de bouwnijverheid⁴. Ook aangeduid als bouwplaatspersoneel.

Duurgroep

Op grond van het aantal ziekte dagen kan een indeling naar de duur van de ziekte worden gemaakt. Deze indeling is 1-5, 5-10, 11-20, 21-65, 66-130, 131-195, 195-260 en meer dan 260 dagen.

Meldingsfrequentie

De verhouding tussen het aantal ziektegevallen en het aantal verzekerde manjaren. Het aantal verzekerde manjaren is de som van het aantal gewerkte manjaren en het aantal manjaren ziekte.

Verzuimpercentage

Het percentage van het aantal verzekerde manjaren dat verloren is gegaan als gevolg van ziekte.

⁴ Zie voetnoot 3.

2 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage

2.1 Ontwikkeling verzuimpercentage

Verzuimpercentage in het tweede coronajaar licht toegenomen

De graadmeter voor het ziekteverzuim is het ziekteverzuimpercentage, het aantal manjaren ziekte uitgedrukt als percentage van het totale aantal verzekerde manjaren. In 2021 is het ziekteverzuimpercentage in de bouw uitgekomen op 5,2%. Inclusief het tweede jaar van ziekte ging het om 6,0%⁵ van de verzekerde manjaren (tabel 2.1). Ten opzichte van 2020 was er in 2021 een lichte stijging van 0,2%-punt (van 5,0% naar 5,2%). Ook wanneer het tweede ziektejaar wordt meegeteld is het verzuimpercentage in 2021 met 0,2%-punt toegenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Waar er in de jaren voor de coronacrisis in het algemeen sprake was van dalend ziekteverzuim is die trend nu duidelijk stopgezet. Hoewel bij het bouwplaats personeel het verzuimpercentage lijkt te zijn gestabiliseerd, stijgt deze bij het UTA-personeel nog flink.

Tabel 2.1 Ontwikkeling ziekteverzuimpercentage exclusief en inclusief tweede jaar van ziekte, 2014-2021

	Exclusief ziekte 2 ^e jaar ziekte	Inclusief ziekte 2 ^e jaar ziekte
2014	4,4	5,2
2015	4,5	5,2
2016	4,4	5,1
2017	4,2	4,9
2018	4,3	4,9
2019	4,4	5,1
2020	5,0	5,8
2021	5,2	6,0

Bron: EIB

2.2 Verzuimpercentage naar werknemerskenmerken

Oudere werknemers vaker ziek

Het ziekteverzuim hangt samen met de leeftijd. Zo lag het verzuim inclusief het tweede jaar van ziekte onder 55-plussers in 2021 een factor 3,7 boven dat van werknemers tussen 20 en 24 jaar (tabel 2.2). Het verzuimpercentage van de groep werknemers ouder dan 55 jaar is ruim vier maal hoger dan het verzuimpercentage van de groep werknemers jonger dan 20 jaar. In 2020 was dit verschil kleiner. Het ziekteverzuim in de leeftijdscategorie 55-plussers was verantwoordelijk voor twee vijfde van het totale ziekteverzuim. Oudere werknemers hebben vaker last van chronische gezondheidsklachten, wat zich uit in een hoger verzuimpercentage. Uit onderzoek van TNO (2014) blijkt dat de verschillen in ziekteverzuim tussen de leeftijdsgroepen vrijwel volledig door chronische gezondheidsproblemen worden verklaard. Oudere werknemers zonder chronische gezondheidsproblemen hebben nagenoeg hetzelfde ziekteverzuimpercentage als jonge werknemers. De ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage naar leeftijdscategorieën in 2021 is redelijke evenredig verdeeld naar

⁵ Sinds 2006 is de werkgever verplicht de werknemer gedurende maximaal twee jaar door te betalen. Daarom wordt vanaf 2006 het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald.

leeftijd (tabel 2.3 en 2.4). Het ziekteverzuim van de groepen onder de 29 jaar daalt. De groep tussen 30 en 34 jaar stijgt echter het meest, terwijl de groep tussen 35 en 44 jaar op jaarbasis niet of nauwelijks verschuift. De groepen boven de 45 jaar stijgen vervolgens weer flink. De groepen tussen de 35 en 44 jaar en tussen de 30 en 34 jaar hebben een vergelijkbare opbouw naar beroepsgroep.

Tabel 2.2 Ziekteverzuimpercentage naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2021

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2 ^e jaar	Excl. 2 ^e jaar
	A	B	C=A+B	100*B/C	
Leeftijd					
<20	6.023	123	6.146	2,0	2,0
20 – 24	11.166	317	11.483	2,8	2,6
25 – 29	12.947	471	13.418	3,5	3,3
30 – 34	14.401	587	14.988	3,9	3,6
35 – 44	30.473	1.404	31.877	4,4	4,0
45 – 54	33.770	2.362	36.132	6,5	5,5
≥55	32.355	3.824	36.179	10,6	8,5
Totaal	141.136	9.087	150.223	6,0	5,2
Beroepsgroep					
Timmerlieden	36.397	2.729	39.126	7,0	5,9
Metselaars	8.801	900	9.701	9,3	7,9
Minder geschoolden	13.122	1.184	14.306	8,3	7,0
Ijzervlechters	1.059	116	1.175	9,9	8,0
Straatmakers	4.069	468	4.537	10,3	8,3
Machinisten	11.059	868	11.927	7,3	6,2
Ov. bouwplaatspersoneel	8.044	633	8.677	7,3	6,2
Leidinggevend	10.641	341	10.982	3,1	2,6
Uitvoerders	9.748	477	10.225	4,7	4,1
Werkvoorbereiders	8.896	279	9.175	3,0	2,9
Calculators	4.139	207	4.346	4,8	4,3
Kaderpersoneel	2.556	93	2.649	3,5	2,8
Overig UT	4.402	152	4.554	3,3	3,0
Administratief personeel	18.204	637	18.841	3,4	3,0
Totaal	141.138	9.087	150.223	6,0	5,2

Bron: EIB

Ziekteverzuim hoger bij UTA-personeel, stabilisering op de bouwplaats

Naast een nauwe samenhang met leeftijd varieert het ziekteverzuim ook sterk naar het type werkzaamheden dat men uitvoert. Zo lag het verzuim onder het bouwplaatspersoneel aanzienlijk hoger dan het verzuim onder UTA-personeel (6,5% tegenover 3,2%). Onder het bouwplaatspersoneel kenden in het bijzonder de ijzervlechters en straatmakers een bovengemiddeld ziekteverzuimpercentage. Bij het UTA-personeel steeg het verzuim in elke beroepsgroep. Vooral de continuerende stijging bij calculators is opzienbarend. Daar steeg het verzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte zelfs met 1,9%. Dat is veruit de grootste absolute stijging van alle beroepsgroepen.

Vergeleken met 2020 is het verzuim onder het UTA-personeel in 2021 flink gestegen (van 2,6% naar 3,2%). Deze stijging is niet overal even hard; bij calculators, leidinggevenden, uitvoerders en werkvoorbereiders is een grotere stijging te zien dan de andere UTA-beroepsgroepen (tabel 2.3 en 2.4). Bij de rest van het UTA-personeel nam het verzuim licht toe. Onder het bouwplaatspersoneel was er een lichte daling van 0,1%-punt ten opzichte van 2020 (van 6,6% naar 6,5%). Het verzuim daalde in enkele beroepsgroepen van het bouwplaatspersoneel, alleen bij metselaars en machinisten was er een stijging waar te nemen.

Tabel 2.3 Ziekteverzuimpercentage exclusief het tweede jaar van ziekte naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Leeftijd					
<20	1,2	1,2	2,1	3,4	2,0
20 – 24	2,5	2,3	2,4	3,1	2,6
25 – 29	2,7	2,2	2,8	3,4	3,3
30 – 34	3,3	2,7	3,0	3,1	3,6
35 – 44	3,6	3,8	3,3	4,0	4,0
45 – 54	4,4	4,8	4,8	5,0	5,5
≥55	6,7	6,5	7,1	8,2	8,5
Totaal	4,2	4,3	4,4	5,0	5,2
Beroepsgroepen bouwplaats (B-groep)	5,3	5,2	5,5	6,6	6,5
Timmerlieden	5,1	4,9	5,1	6,1	5,9
Metselaars	5,5	6,0	5,9	7,4	7,9
Minder geschoolden	4,8	6,2	5,9	7,0	7,0
Ijzervlechters	6,6	6,2	7,0	8,1	8,0
Straatmakers	6,2	5,9	6,2	8,4	8,3
Machinisten	4,4	4,7	5,3	5,9	6,2
Overig bouwplaatspersoneel	7,1	4,7	5,8	7,0	6,2
Beroepsgroepen UTA (A-groep)	2,5	2,6	2,7	2,6	3,2
Leidinggevenden	1,9	2,8	2,6	1,9	2,6
Uitvoerders	3,6	3,5	3,2	3,5	4,1
Werkvoorbereiders	2,0	2,3	2,3	2,2	2,9
Calculators	2,5	2,0	2,0	2,4	4,3
Kaderpersoneel	2,5	2,1	3,1	2,4	2,8
Overig UT	2,5	2,8	3,6	2,9	3,0
Administratief personeel	2,5	2,3	2,6	2,8	3,0
Totaal	4,2	4,3	4,4	5,0	5,2

Bron: EIB

Tabel 2.4 Ziekteverzuimpercentage inclusief het tweede jaar van ziekte naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Leeftijd					
<20	1,2	1,2	2,1	3,4	2,0
20 – 24	2,5	2,3	2,7	3,2	2,8
25 – 29	2,9	2,4	3,0	3,8	3,5
30 – 34	3,7	3,0	3,3	3,1	3,9
35 – 44	4,1	4,2	3,6	4,5	4,4
45 – 54	5,1	5,7	5,6	5,7	6,5
≥55	8,4	7,9	8,6	10,0	10,6
Totaal	4,9	4,9	5,1	5,8	6,0
Beroepsgroepen bouwplaats (B-groep)	6,2	6,1	6,4	7,7	7,7
Timmerlieden	5,9	5,5	5,9	7,1	7,0
Metselaars	6,5	7,0	7,0	9,0	9,3
Minder geschoolden	5,6	7,8	6,9	8,3	8,3
Ijzervlechters	9,1	7,6	7,6	9,7	9,9
Straatmakers	7,4	6,7	7,2	10,1	10,3
Machinisten	5,1	5,4	6,3	6,7	7,3
Overig bouwplaatspersoneel	8,3	5,4	6,9	7,8	7,3
Beroepsgroepen UTA (A-groep)	3,1	3,3	3,3	2,9	3,6
Leidinggevenden	2,2	3,2	2,9	2,0	3,1
Uitvoerders	4,3	4,1	3,4	4,0	4,7
Werkvoorbereiders	2,2	2,6	2,6	2,2	3,0
Calculators	2,9	2,4	2,2	3,0	4,8
Kaderpersoneel	3,1	2,9	3,2	2,4	3,5
Overig UT	3,0	3,4	4,6	3,1	3,3
Administratief personeel	3,0	2,6	3,0	3,1	3,4
Totaal	4,9	4,9	5,1	5,8	6,0

Bron: EIB

Verzuimpercentages het hoogst in Noord- en Zuid-Holland

Van alle provincies lag het ziekteverzuim in Limburg, Groningen en Flevoland naar verhouding het hoogst (tabel 2.5). Daartegenover was het verzuim in Overijssel en Zeeland relatief lager, waarbij in Overijssel het laagste verzuimpercentage van alle provincies werd genoteerd.

Opmerkelijk is dat de provincies Overijssel, Gelderland, Zeeland en Noord-Brabant dalingen in het ziekteverzuim laten zien. In Overijssel, waar in 2020 een verzuimpercentage van 4,4% tegenover een landelijk gemiddelde van 5,0% gemeten werd, daalt het verzuimpercentage in 2021 zelfs naar 3,6% tegenover een landelijk gemiddelde van 5,2%.

Tabel 2.5 Ziekteverzuimpercentage naar provincie, 2021

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
	A	B	C=A+B	100*B/C	
Groningen	4.115	357	4.472	8,0	6,5
Friesland	7.550	429	7.979	5,4	4,8
Drenthe	4.917	363	5.280	6,9	5,2
Overijssel	15.995	745	16.740	4,5	3,6
Flevoland	2.198	169	2.367	7,1	6,3
Gelderland	20.248	1.212	21.460	5,6	4,8
Utrecht	9.143	514	9.657	5,3	4,7
Noord-Holland	17.006	1.205	18.211	6,6	5,8
Zuid-Holland	25.234	1.830	27.064	6,8	5,9
Zeeland	3.805	219	4.024	5,4	4,1
Noord-Brabant	24.234	1.563	25.797	6,1	5,0
Limburg	6.637	535	7.172	7,5	6,6
Totaal	141.081	9.085	150.223	6,0	5,2

Bron: EIB

2.3 Verzuimpercentage naar bedrijfskenmerken

Verzuimpercentage in de afbouw het hoogst

Vergeleken met andere sectoren registreerden werknemers in de afbouw net als in 2020 het meeste verzuim (over beide verzuimgrootheden, zie tabel 2.6). Dit geldt met name voor het bouwplaatspersoneel (B-groep). Voor bouwplaatspersoneel werkzaam in de b&u en in overige sectoren lag het verzuim onder het gemiddelde, terwijl de gww dichter tegen het gemiddelde ligt. Onder het UTA-personeel (A-groep) werd er in de overige sectoren en b&u een onder gemiddeld verzuimpercentage geregistreerd (zie tabel 2.7 en 2.7). Het verzuim binnen de A-groep was het hoogst onder werknemers in de onderhoud, maar ook bij nieuwbouw/onderhoud- timmerwerk- en de dakwerksector was het verzuim bovengemiddeld. Overig gww noteerde relatief het laagste verzuimpercentage (tabel 2.7 en tabel 2.8). De grootste toename in verzuim in 2021 ten opzichte van 2020 heeft zich voorgedaan bij dakwerkbedrijven (van 4,9% naar 10,3%). Onder UTA-personeel bij deze bedrijven bedroeg de stijging 3,7%-punt, ten opzichte van maar liefst 4,9%-punt bij bouwplaatspersoneel. Opvallend is de daling van het ziekteverzuim bij de overige gww bedrijven. Waar die in 2020 nog 5,5% was, is die in 2021 nog maar 2,4%. Bij het UTA-personeel daalde het ziekteverzuim in deze sector met 1,6%-punt en met een indrukwekkende 4,1%-punt bij het bouwplaatspersoneel.

Tabel 2.6 Ziekteverzuimpercentage naar sector¹ (totaal en A- en B-groep), 2021

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
A- en B-groep					
B&U	50.092	2.983	53.075	5,6	4,8
Gww	29.976	2.108	32.084	6,6	5,6
Afbouw	39.371	2.787	42.158	6,6	5,6
Overig	21.651	1.255	22.906	5,5	4,8
Totaal	141.090	9.085	150.223	6,0	5,2
A-groep					
B&U	25.137	857	25.995	3,3	2,9
Gww	14.446	582	15.028	3,9	3,4
Afbouw	11.668	530	12.198	4,3	3,7
Overig	7.255	297	7.552	3,9	3,5
Totaal	59.254	1.519	60.773	3,6	3,2
B-groep					
B&U	25.136	1.944	27.080	7,2	6,0
Gww	15.708	1.348	17.056	7,9	6,7
Afbouw	27.205	2.755	29.959	9,2	7,9
Overig	14.230	1.125	15.355	7,3	6,3
Totaal	82.278	7.172	89.450	7,7	6,5

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

Bron: EIB

Tabel 2.7 Ziekteverzuimpercentage naar type bedrijf (totaal A- en B-groep), 2021

		Incl. 2 ^e jaar	Excl. 2 ^e jaar
A1	Nieuwbouw	7,9	6,7
A3	Nieuwbouw/gww	**	**
B0	Nieuwbouw/onderhoud	10,2	9,1
C1/2	Onderhoud	11,0	9,0
D0	Timmerwerk	9,6	8,3
E1/2	Metsel-/voegwerk	**	**
F0	Vlechtwerk	**	**
G1/5	Afwerkbedrijven	**	**
H1/2	Dakwerk	12,0	10,3
J1	Gww	6,9	5,9
J2	Gww+divers	**	**
J3	Straatwerk	**	**
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	2,5	2,4
Anders		7,7	6,7
Totaal		6,0	5,2

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Tabel 2.8 Ziekteverzuimpercentage naar type bedrijf naar A- en B-groep, 2021

		Incl. 2 ^e jaar	Excl. 2 ^e jaar
A-groep			
A1	Nieuwbouw	5,3	4,6
A3	Nieuwbouw/gww	**	**
B0	Nieuwbouw/onderhoud	7,2	6,5
C1/2	Onderhoud	7,4	6,6
D0	Timmerwerk	6,2	5,8
E1/2	Metsel-/voegwerk	**	**
F0	Vlechtwerk	**	**
G1/5	Afwerkbedrijven	**	**
H1/2	Dakwerk	6,2	4,9
J1	Gww	2,1	2,0
J2	Gww+divers	**	**
J3	Straatwerk	**	**
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	1,5	1,4
Anders		5,7	5,0
Totaal		3,6	3,2
B-groep			
A1	Nieuwbouw	10,9	9,0
A3	Nieuwbouw/gww	**	**
B0	Nieuwbouw/onderhoud	12,0	10,5
C1/2	Onderhoud	13,7	10,9
D0	Timmerwerk	11,9	10,2
E1/2	Metsel-/voegwerk	**	**
F0	Vlechtwerk	**	**
G1/5	Afwerkbedrijven	**	**
H1/2	Dakwerk	12,6	10,8
J1	Gww	11,3	9,3
J2	Gww+divers	**	**
J3	Straatwerk	**	**
J6	Kabel-/buizenwerk	**	**
Jrest	Overig gww	3,5	3,3
Anders		9,3	8,0
Totaal		7,7	6,5

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Kleine bedrijven kennen relatief hoog verzuim

Het verzuim onder kleine bedrijven (tot 10 manjaren) lag aanzienlijk hoger dan bij bedrijven met meer manjaren (zowel onder de A- als B-groep, zie tabel 2.9). Bij de bedrijven tussen de 11 en 20 manjaren lag het verzuim alleen bij het UTA-personeel boven het gemiddelde. Bedrijven vanaf 21 manjaren hebben een verzuimniveau onder het gemiddelde. Naarmate een bedrijf groter is, is het verzuimpercentage lager. Het hogere aandeel UTA-personeel bij grotere bedrijven draagt bij aan het lagere gemiddelde verzuim bij deze bedrijfspgroepen.

Tabel 2.9 Ziekteverzuimpercentage naar grootteklasse¹ (totaal en A- en B-groep), 2021

	Gewerkte manjaren	Manjaren ziekte	Verzekerde manjaren	Ziekteverzuimpercentage	
				Incl. 2e jaar	Excl. 2e jaar
A- en B-groep					
≤10	30.033	2.991	33.025	9,1	7,6
11-20	21.353	1.311	22.664	5,8	4,8
21-50	30.982	1.804	32.786	5,5	4,7
51-100	23.677	1.263	24.939	5,1	4,5
>100	35.093	1.715	36.808	4,7	4,0
Totaal	141.138	9.085	150.223	6,0	5,2
A-groep					
≤10	7.375	451	7.825	5,8	5,1
11-20	6.737	298	7.035	4,2	3,5
21-50	12.111	457	12.568	3,6	3,2
51-100	11.549	333	11.882	2,8	2,5
>100	20.814	648	21.462	3,0	2,8
Totaal	58.663	2.187	60.773	3,6	3,2
B-groep					
≤10	22.306	2.652	24.959	10,6	9,0
11-20	14.934	983	15.916	6,2	5,2
21-50	18.868	1.413	20.281	7,0	5,9
51-100	12.362	896	13.258	6,8	6,0
>100	14.081	955	15.036	6,3	5,3
Totaal	82.552	6.898	89.450	7,7	6,5

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

Bron: EIB

2.4 Vergelijking bouw en andere bedrijfssectoren

De cijfers in dit rapport hebben tot nu toe alleen betrekking op een deel van de cao's⁶ in de bouwnijverheid. Om de ontwikkeling van het verzuim in te kunnen schatten is een vergelijking met het verzuim in het totale bedrijfsleven nuttig. Hiervoor staan de ziekteverzuimgegevens van het CBS ter beschikking. Het CBS rapporteert per kwartaal het verzuimpercentage in een groot aantal sectoren, waaronder de bouw. In tabel 2.10 is de ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage voor het totale bedrijfsleven en enkele grotere sectoren opgenomen. Bovendien worden de cijfers voor de bouw(nijverheid) vermeld, zowel volgens opgave van het CBS als van het EIB.

⁶ Zie voetnoot 3.

Wanneer het ziekteverzuim van de bouw wordt vergeleken met dat in andere sectoren, dan blijkt dit volgens het CBS te liggen op hetzelfde niveau als het totale bedrijfsleven. Het door het EIB vastgestelde verzuimpercentage beweegt op de dezelfde trend als die van het CBS. Bij vergelijking van het ziekteverzuim volgens het CBS en het EIB blijken incidenteel wel aanzienlijke verschillen te bestaan. Hierbij moeten de volgende punten bedacht worden:

- In de cijfers van het CBS is de hele bedrijfstak bouwnijverheid opgenomen, dus inclusief bouwinstallatie.
- Het EIB en CBS verschillen in methodiek, het EIB baseert zich op door ArboNed geleverde data over gemelde ziektegevallen, terwijl het CBS enquêtes onder werkgevers houdt.

In 2017 tot en met 2020 zijn de verzuimcijfers van het CBS lager dan die van het EIB. Wel bewegen de cijfers consistent in dezelfde richting. De absolute veranderingen die het CBS en EIB op jaarbasis berekenen ontlopen elkaar, ook over het afgelopen coronajaar, weinig.

Tabel 2.10 Ziekteverzuimpercentage in het particuliere bedrijfsleven (SBI2008), 2016-2020

	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal bedrijfsleven	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9
Industrie	5,0	5,4	5,4	6,0	5,9
Financiële dienstverlening	3,0	2,8	2,7	2,7	2,8
Openbaar bestuur en overheidsdiensten	5,4	5,6	5,5	5,1	5,2
Bouwnijverheid CBS	3,6	3,8	4,0	4,6	4,9
Bouwnijverheid EIB	4,2	4,3	4,4	5,0	5,2

Bron: EIB, CBS

3 Meldingsfrequentie

3.1 Ontwikkeling meldingsfrequentie

Meldingsfrequentie afgenomen

Het aantal ziektegevallen per verzekerd manjaar, de meldingsfrequentie, is ten opzichte van 2020 afgenomen van 0,469 naar 0,457 (tabel 3.1). Onder het bouwplaatspersoneel is de frequentie afgenomen (van 0,570 naar 0,537). Omdat er een stijging was bij het UTA-personeel (van 0,316 naar 0,337) betekent dit dat de daling volledig veroorzaakt wordt door de afname bij het bouwplaatspersoneel. Na de historisch hoge stijging van de meldingsfrequentie in 2020 (20%) is deze in 2020 dus licht gedaald met 2,5%. Voor de gehele bouwsector werd in de periode 2011-2020 een gemiddelde meldingsfrequentie van 0,4 gemeten. De zeer lage frequenties over de afgelopen jaren (tabel 3.1) laten dan ook zien hoe sterk het verzuim de afgelopen jaren in de breedte is verminderd en hoe deze daling in 2020 en 2021 gedeeltelijk is teruggedraaid.

3.2 Meldingsfrequentie naar werknemerskenmerken

Ouderen melden zich minder vaak ziek

Onder ouderen lag de meldingsfrequentie in 2021 op een lager niveau dan bij andere groepen. De groep 55 plussers meldt zich bijna de helft minder vaak ziek dan andere groepen terwijl haar verzuimpercentage wel het hoogste is (zie tabel 2.3 en 2.4). Behalve onder de 55 plussers daalt het percentage ook bij de groep onder de 20 jaar. Hiermee is de opmerkelijke trend van een gestaag stijgende meldingsfrequentie bij deze groep in 2021 niet doorgezet, alhoewel het nog steeds meer dan 2 keer hoger is dan in 2017 (0,218). Bij de andere groepen stijgt het verzuim van licht (20-24 jaar, 7%) naar fors (25-34 jaar, 18%). Het aantal meldingen loopt niet consistent op naarmate werknemers ouder worden (tabel 3.1).

Straatmakers en ijzervlechters vaker ziek

Van de beroepen meldden de ijzervlechters en straatmakers zich het meest ziek (tabel 3.1). Ten opzichte van 2020 is vooral de stijging onder straatmakers, minder geschoolden en overig personeel groot. Een verandering ten opzichte van eerdere jaren is dat met uitzondering van die twee beroepen, de rest van het bouwplaatspersoneel in meldingsfrequentie is gedaald. Onder het UTA-personeel is alleen een daling in meldingsfrequentie te zien onder leidinggevend en het administratief personeel, verder is overal een stijging te zien te zien. Leidinggevend personeel zit net als in 2020 het verst onder het gemiddelde van het UTA-kaderpersoneel en overig UT-personeel zit er wederom het sterkst boven.

Meldingsfrequentie blijft hoog in Flevoland en Noord-Holland

Van de provincies meldden werknemers in Flevoland en Noord-Holland zich in 2021 het meest ziek (tabel 3.1). Terwijl de meldingsfrequentie in Noord-Holland licht is gedaald stijgt die in Flevoland. In Zeeland en Noord-Brabant daalt de meldingsfrequentie wederom sterk, terwijl het stevig groeit in Friesland, Drenthe en Limburg. Belangrijk om in gedachte te houden is dat de meldingsfrequentie geen rekening houdt met de ziekteduur, waardoor verschillende ontwikkelingen bij het verzuim mogelijk zijn. In de overige provincies is de frequentie redelijk stabiel gebleven.

3.3 Meldingsfrequentie naar bedrijfskenmerken

Hoogste meldingsfrequentie bij b&u-bedrijven

Werknemers werkzaam bij bedrijven in de gww en de B&U meldden zich in 2021 vaker ziek (zie tabel 3.2). Bij de afbouw en de overige bedrijven lag de frequentie wat lager. Tussen de drie hoofdbedrijfstypen was het aantal ziekmeldingen vrij vergelijkbaar. Alleen UTA-personeel in de afbouw en bouwplaatspersoneel in de overige bedrijven meldden zich aanzienlijk minder vaak ziek. Bedrijven actief in de nieuwbouw, nieuwbouw/onderhoud, onderhoud en dakwerk hebben

relatief veel ziekmeldingen geregistreerd. De frequentie bij bedrijven actief in de overige gww lag juist aan de lage kant.

Tabel 3.1 Meldingsfrequentie naar leeftijdsklasse, beroepsgroep en provincie, 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Leeftijd					
<20	0,218	0,294	0,384	0,500	0,405
20 – 24	0,355	0,382	0,402	0,488	0,460
25 – 29	0,365	0,382	0,451	0,455	0,455
30 – 34	0,396	0,390	0,426	0,464	0,484
35 – 44	0,416	0,429	0,417	0,475	0,472
45 – 54	0,387	0,411	0,397	0,424	0,435
≥55	0,415	0,449	0,438	0,505	0,462
Totaal	0,390	0,413	0,419	0,469	0,457
Beroepsgroep					
Timmerlieden	0,448	0,470	0,480	0,571	0,544
Metselaars	0,402	0,486	0,504	0,568	0,559
Minder geschoolden	0,421	0,386	0,487	0,591	0,516
Ijzervlechters	0,587	0,493	0,396	0,472	0,653
Straatmakers	0,465	0,470	0,441	0,600	0,645
Machinisten	0,379	0,494	0,449	0,510	0,486
Overig bouwplaatspersoneel	0,580	0,441	0,481	0,610	0,518
Leidinggevendenden	0,306	0,335	0,306	0,286	0,282
Uitvoerders	0,315	0,328	0,300	0,329	0,388
Werkvoorbereiders	0,302	0,385	0,339	0,314	0,356
Calculators	0,288	0,290	0,365	0,285	0,339
Kaderpersoneel	0,385	0,400	0,376	0,362	0,425
Overig UT	0,344	0,397	0,456	0,399	0,430
Administratief personeel	0,282	0,319	0,313	0,310	0,299
Totaal	0,390	0,413	0,419	0,469	0,457
Provincie					
Groningen	0,371	0,412	0,284	0,381	0,352
Friesland	0,418	0,347	0,402	0,377	0,445
Drenthe	0,479	0,371	0,250	0,192	0,284
Overijssel	0,354	0,397	0,363	0,397	0,346
Flevoland	0,404	0,607	0,556	0,653	0,685
Gelderland	0,380	0,353	0,377	0,396	0,396
Utrecht	0,347	0,436	0,405	0,463	0,463
Noord-Holland	0,380	0,423	0,427	0,627	0,594
Zuid-Holland	0,392	0,405	0,480	0,594	0,589
Zeeland	0,420	0,444	0,414	0,466	0,311
Noord-Brabant	0,399	0,450	0,468	0,434	0,383
Limburg	0,447	0,492	0,428	0,403	0,516
Totaal	0,390	0,413	0,419	0,469	0,457

Bron: EIB

Meeste ziekmeldingen bij bedrijven met meer dan 100 manjaren

De geregistreerde meldingsfrequentie loopt op naar bedrijfsgrootte, een uitzondering zijn de kleinste bedrijven (zie tabel 3.2). Bedrijven met 11 tot 20 manjaren kenden de minste meldingen. Bedrijven met meer dan 100 manjaren hebben de hoogste meldingsfrequentie. Net als in 2020. De kleinste bedrijven (t/m tien manjaren) zaten hier tussenin. Alleen het UTA-personeel (A-groep) meldde zich het meest ziek bij de grootste bedrijven (meer dan 100 manjaren). Ten opzichte van 2020 is de meldingsfrequentie alleen significant toegenomen bij de bedrijven met 51-100 manjaren, bij bedrijven met 21-50 manjaren bleef het praktisch gelijk. In de andere grootteklassen was een daling te zien.

Tabel 3.2 Meldingsfrequentie naar sector¹, type bedrijf en grootteklasse (A- en B-groep en totaal), 2021

	A-groep	B-groep	Totaal
Sector			
B&U	0,350	0,535	0,466
Gww	0,355	0,561	0,492
Afbouw	0,294	0,614	0,437
Overig	0,303	0,474	0,367
Totaal	0,337	0,546	0,457
Type bedrijf			
A1 Nieuwbouw	0,611	0,855	0,716
A3 Nieuwbouw/gww	**	**	**
B0 Nieuwbouw/onderhoud	0,585	0,896	0,787
C1/2 Onderhoud	0,852	0,910	0,857
D0 Timmerwerk	0,435	0,777	0,634
E1/2 Metsel-/voegwerk	**	**	**
F0 Vlechtwerk	**	**	**
G1/5 Afwerkbedrijven	**	**	**
H1/2 Dakwerk	0,632	0,852	0,860
J1 Gww	0,235	0,784	0,525
J2 Gww+divers	**	**	**
J3 Straatwerk	**	**	**
J6 Kabel-/buizenwerk	**	**	**
Jrest Overig gww	0,199	0,287	0,240
Anders	0,474	0,663	0,575
Totaal	0,337	0,537	0,457
Grootteklasse			
≤10	0,253	0,580	0,444
11-20	0,221	0,416	0,344
21-50	0,312	0,546	0,419
51-100	0,324	0,647	0,497
>100	0,429	0,640	0,543
Totaal	0,337	0,537	0,457

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

4 Verzuimduur en aantal ziektegevallen

4.1 Ontwikkeling verzuimduur en aantal ziektegevallen

Verzuimduur stijgt naar nieuwe hoogtes

Het aantal patiënten per manjaar bleef gelijk ten opzichte van 2020 terwijl de verzuimduur toenam (tabel 4.1). Het aantal ziekmeldingen per patiënt daalde naar het laagste niveau sinds 2014 (van 1,45 in 2020 naar 1,42 in 2021). De gemiddelde verzuimduur per geval is in 2021 hard gestegen naar 29,4 dagen (het hoogste gemiddelde sinds 2012) en de verzuimduur per patiënt komt in 2021 uit op 41,7 dagen (het hoogste aantal sinds de start van dit jaarlijkse onderzoek in 2001). De combinatie van een groter aantal patiënten met een langere verzuimduur heeft geleid tot een algeheel hoger verzuimpercentage.

Tabel 4.1 Gemiddeld aantal ziektegevallen per patiënt en gemiddelde verzuimduur (dagen) naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2015-2021

	Gemiddeld aantal patiënten per manjaar	Gemiddeld aantal gevallen per patiënt	Gemiddelde verzuimduur per geval	Gemiddelde verzuimduur per patiënt
2015	0,28	1,43	28,6	40,9
2016	0,28	1,45	28,5	41,3
2017	0,27	1,43	28,1	40,1
2018	0,29	1,44	26,7	38,5
2019	0,29	1,46	27,2	39,8
2020	0,32	1,45	27,8	40,4
2021	0,32	1,42	29,4	41,7

Bron: EIB

4.2 Verzuimduur naar kenmerken werknemers

Verzuimduur hangt in 2021 sterk samen met leeftijd

Waar de verzuimduur in 2021 niet duidelijk verbonden was met leeftijd is deze correlatie in 2021 weer duidelijk zichtbaar. Er is bij 55 plussers nog steeds een stijging te zien, maar bij de groep 45 tot 54 jaar en 35 tot 44 jaar is er dit jaar weinig verandering. De verzuimduur per geval loopt in 2021 gelijk op met de leeftijd van de leeftijdsgroepen.

Dit geldt ook voor de verzuimduur per patiënt, behalve bij de jongste leeftijdsgroep. Per patiënt is de verzuimduur in de groep onder de 20 jaar gehalveerd na een piek in 2020 (van 61,2 in 2020 naar 35,0 in 2021), maar deze blijft hiermee alsnog de op drie na hoogste. Het aantal ziektegevallen per manjaar is wel het laagst bij deze groep, terwijl deze bij het aantal gevallen per patiënt bovenaan staat.

Verzuimduur gemiddeld hoger bij bouwplaatspersoneel, leidinggevend en stijgen sterk

Over het algemeen geldt dat zowel het aantal patiënten als de gemiddelde verzuimduur onder het bouwplaatspersoneel naar verhouding hoger ligt dan bij het UTA-personeel. Hier springt echter een aantal uitzonderingen uit. Bij leidinggevend, calculators en overig UT-personeel is het aantal gevallen per patiënt en de gemiddelde verzuimduur per patiënt hoger dan bij timmerlieden. Binnen de bouwplaatsberoepen ligt het aantal patiënten gelijk aan of hoger dan

het gemiddelde, met uitzondering van machinisten. Bij UTA-personeel lag het er dan weer onder of net er boven (uitvoerders). Wat opvalt is dat de verzuimduur per patiënt en per geval anderhalf keer groter is geworden bij leidinggevendenden.

Tabel 4.2 Gemiddeld aantal ziektegevallen per patiënt en gemiddelde verzuimduur (dagen) naar leeftijdsklasse en beroepsgroep, 2021

	Gemiddeld aantal patiënten per manjaar	Gemiddeld aantal gevallen per patiënt	Gemiddelde verzuimduur per geval	Gemiddelde verzuimduur per patiënt
Leeftijd				
<20	0,15	2,74	12,8	35,0
20 – 24	0,34	1,36	15,0	20,3
25 – 29	0,32	1,41	18,7	26,3
30 – 34	0,35	1,39	19,4	27,1
35 – 44	0,32	1,48	22,1	32,7
45 – 54	0,31	1,38	33,1	45,8
≥55	0,34	1,34	47,7	63,9
Totaal	0,32	1,42	29,4	41,7
Beroepsgroep				
Timmerlieden	0,45	1,21	28,0	33,8
Metselaars	0,41	1,35	36,6	49,5
Minder geschoolden	0,32	1,60	35,2	56,1
Ijzervlechters	0,33	1,95	31,8	62,1
Straatmakers	0,36	1,77	33,5	59,4
Machinisten	0,28	1,76	33,4	58,9
Ov. bouwplaatspersoneel	0,37	1,40	31,2	43,8
Leidinggevendenden	0,16	1,78	24,1	42,8
Uitvoerders	0,33	1,18	27,3	32,1
Werkvoorbereiders	0,26	1,35	21,0	28,4
Calculators	0,20	1,71	33,2	57,0
Kaderpersoneel	0,21	1,99	16,9	33,7
Overig UT	0,18	2,37	18,4	43,6
Administratief personeel	0,20	1,52	26,3	40,1
Totaal	0,32	1,42	29,4	41,7

Bron: EIB

Helft van de ziektegevallen duurt vijf dagen of minder

In 2021 duurde 55% van de verzuimgevallen hooguit vijf (werk)dagen (tabel 4.3). Dit is iets meer dan in 2020, toen het 53% van de verzuimgevallen betrof. Deze lichte verschuiving naar meer langdurige ziektegevallen is voor de jongere leeftijdsgroepen te zien in de ziektegevallen tussen de 20 en 65 dagen. Voor de oudere leeftijdsgroepen is er juist een groter aandeel dat korter ziek is, behalve bij de laatste categorie. Het uiterste langdurig verzuim is sterk geconcentreerd onder ouderen. Waar 7% van de ziektegevallen onder 55-plussers een jaar of langer duurde, kwam langdurig verzuim onder jongeren niet of nauwelijks voor. Wanneer wordt gekeken naar verschillen in verzuimduur tussen beroepsgroepen is ook te zien dat bij de meeste beroepen meer kortdurende ziektegevallen te zien zijn, de uitzonderingen zijn leidinggevenden, werkvoorbereiders, calculators en kaderpersoneel. Kaderpersoneel heeft met 73% het hoogste percentage kortdurende gevallen, een procent lager vergeleken met 2020. Timmerlieden en overig bouwplaatspersoneel zijn het vaakst langer dan vijf dagen ziek, Minder geschoolden kennen het grootste aandeel ziektegevallen van één jaar of langer. Dit laatste komt, in tegenstelling tot vorig jaar, nu bij elke beroepsgroep voor. Het aandeel van calculators is zelfs gestegen van 0% naar 4%.

Tabel 4.3 Procentuele verdeling van het aantal afgesloten ziektegevallen naar leeftijdscategorie, beroepsgroep en duur in dagen, 2021

	>0 -5	>5 -10	>10 -20	>20 -65	>65 -130	>130 -195	>195 -260	>260	Totaal
Leeftijd									
<20	62	13	12	11	1	2	0	0	100
20 – 24	67	13	6	7	3	2	0	0	100
25 – 29	68	11	6	7	5	3	1	1	100
30 – 34	63	13	8	8	3	2	1	2	100
35 – 44	58	15	9	9	4	2	1	2	100
45 – 54	52	14	8	11	6	2	2	4	100
≥55	42	14	10	13	6	3	3	7	100
Totaal	55	14	8	10	5	2	2	3	100
Beroepsgroep									
Timmerlieden	53	16	9	10	5	2	2	3	100
Metselaars	48	13	10	12	5	4	3	4	100
Minder geschoolden	51	12	9	12	6	3	2	5	100
Ijzervlechts	60	14	6	5	4	3	3	4	100
Straatmakers	52	15	9	10	4	3	4	4	100
Machinisten	52	12	10	11	6	3	2	4	100
Ov. bouwplaatspersoneel	48	17	10	13	5	2	2	4	100
Leidinggevenden	61	14	7	10	2	2	1	3	100
Uitvoerders	59	14	7	9	5	3	1	3	100
Werkvoorbereiders	67	11	6	7	4	2	2	1	100
Calculators	59	14	6	6	4	6	1	4	100
Kaderpersoneel	73	12	4	4	4	0	1	2	100
Overig UT	68	12	5	8	4	1	1	1	100
Administratief personeel	64	10	6	8	6	2	2	2	100
Totaal	55	14	8	10	5	2	2	3	100

Bron: EIB

5 Verzuim langer dan één jaar

5.1 Ontwikkeling verzuim langer dan één jaar

Aandeel gevallen van één jaar of langer toegenomen

Het aantal ziektegevallen dat langer duurt dan een jaar, uitgedrukt als percentage van de verzekerde manjaren, is in vergelijking met 2020 sterk toegenomen (van 1,25 naar 1,5, zie tabel 5.1). Mogelijk is dat werknemers die zijn getroffen door chronische klachten na een corona infectie hier een rol in spelen. In 2012 liep dit percentage op tot 1,6%, waarna het langdurig verzuim sinds 2013 weer afneemt. In de jaren voor 2008 lag het aandeel rond 1%. Sinds 2006 is de werkgever verplicht de werknemer gedurende maximaal twee jaar door te betalen. Daarom wordt sinds 2006 het verzuimpercentage ook in het tweede jaar bepaald.

Tabel 5.1 Percentage ziektegevallen van één jaar of langer naar leeftijd en beroepsgroep, 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Leeftijd					
<20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20 – 24	0,3	0,1	0,4	0,2	0,2
25 – 29	0,4	0,2	0,3	0,7	0,3
30 – 34	0,7	0,5	0,6	**	0,8
35 – 44	0,8	0,9	0,6	0,9	0,8
45 – 54	1,2	1,5	1,4	1,2	1,7
≥55	2,7	2,3	2,3	2,8	3,4
Totaal	1,2	1,2	1,1	1,2	1,5
Beroepsgroep					
Timmerlieden	1,4	1,3	1,3	1,7	1,7
Metselaars	1,5	1,6	1,7	2,5	2,0
Minder geschoolden	1,2	2,4	1,5	1,8	2,4
Ijzervlechters	3,1	1,8	1,1	2,4	2,7
Straatmakers	2,1	1,4	1,4	2,7	2,5
Machinisten	1,2	1,1	1,4	1,1	2,0
Ov. bouwplaatspersoneel	1,9	0,8	1,7	1,5	1,8
Leidinggevenden	0,7	0,6	0,8	0,2	1,1
Uitvoerders	1,0	1,2	0,6	0,7	1,2
Werkvoorbereiders	0,3	0,6	0,5	0,1	0,4
Calculators	1,2	0,7	0,6	0,6	1,3
Kaderpersoneel	0,5	0,8	0,4	0,0	1,0
Overig UT	1,1	0,7	1,8	0,3	0,6
Administratief personeel	0,7	0,5	0,5	0,7	0,6
Totaal	1,2	1,2	1,1	1,2	1,5

** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

5.2 Langdurig verzuim naar werknemerskenmerken

Langdurig verzuim sterk geconcentreerd onder ouderen

Zoals in de laatste paragraaf van het vorige hoofdstuk is opgemerkt, hangt langdurig verzuim nauw samen met de leeftijd. Bij het verzuim langer dan een jaar is het aandeel ziekte-gevallen onder 55-plussers meer dan twee maal hoger dan het gemiddelde (zie tabel 5.1). Het aandeel dat in 2021 bij 55-plussers werd geregistreerd is dubbel zo hoog als het aandeel bij de leeftijdsgroep 45-54 jarigen, iets minder dan in 2020. Bij de leeftijdsgroep 25-29 jarigen daalde het aandeel dit jaar hard.

Langdurig verzuim relatief hoog onder metselaars, overig bouwplaats- en overig UT-personeel

Ook naar beroepen zijn duidelijke verschillen waarneembaar (zie tabel 5.1). Het bouwplaats-personeel registreerde net als in de voorgaande jaren een hoger aandeel langdurige ziekte-gevallen dan het UTA-personeel (2,0% tegenover 0,8%). Vooral ijzervlechters en metselaars hebben een groot aandeel in de gevallen van één jaar of langer. Onder het UTA-personeel hebben in 2021 vooral calculators en leidinggevendenden een groot aandeel in het aantal gevallen van één jaar of langer. De ontwikkeling van het verzuim langer dan één jaar weerspiegelt geen duidelijke trend. Tussen de beroepsgroepen loopt de ontwikkeling van de aandelen in langdurig verzuim sterk uiteen.

5.3 Langdurig verzuim naar bedrijfskenmerken

Kleine bedrijven kennen relatief veel langdurig verzuim

Het is wat betreft de bedrijfsgrootte duidelijk waarneembaar dat kleinere bedrijven (minder dan tien manjaren) een groot aandeel hebben in het aantal ziektegevallen van één jaar of langer. Naarmate de bedrijven groter zijn neemt het aandeel langdurige ziektegevallen gestaag af. Grote bedrijven (meer dan 100 manjaren) hebben dan ook het laagste aandeel langdurig verzuim. Qua type heeft de overige bouw niet meer het kleinste aandeel ziektegevallen van één jaar of langer. Het aandeel van de overige bouw is namelijk het meeste gestegen (van 0,8% naar 1,2%). Tussen de resterende sectoren zijn de verschillen - zowel binnen de A- als de B-groep - vrij klein. Onder het bouwplaatspersoneel was het langdurig verzuim het hoogst bij afbouwbedrijven. Bij het UTA-personeel werd deze plaats gedeeld met de overige bedrijven. Bouwplaatspersoneel had een groot aandeel ziektegevallen van één jaar of langer bij nieuwbouw/onderhoud bedrijven. Het UTA-personeel bij overige gww en andere bedrijven hadden het grootste aandeel ziektegevallen van één jaar of langer.

Tabel 5.2 Aandeel ziektegevallen van één jaar of langer in de verzekerde manjaren naar sectoren¹, bedrijfstype en grootteklasse in procenten, 2021

	A-groep	B-groep	Totaal
Sector			
B&U	0,7	1,9	1,4
Gww	0,9	2,0	1,6
Afbouw	1,0	2,2	1,6
Overig	1,0	1,9	1,4
Totaal	0,8	2,0	1,5
Type bedrijf			
A1 Nieuwbouw	1,1	2,7	1,8
A3 Nieuwbouw/gww	**	**	**
B0 Nieuwbouw/onderhoud	1,6	4,2	3,2
C1/2 Onderhoud	1,1	2,7	2,1
D0 Timmerwerk	**	**	**
E1/2 Metsel-/voegwerk	**	**	**
F0 Vlechtwerk	**	**	**
G1/5 Afwerkbedrijven	1,2	3,4	3,2
H1/2 Dakwerk	0,3	3,5	2,0
J1 Gww	**	**	**
J2 Gww+divers	**	**	**
J3 Straatwerk	**	**	**
J6 Kabel-/buizenwerk	1,4	0,4	0,9
Jrest Overig gww	1,7	2,5	2,2
Anders	1,7	2,6	2,3
Totaal	1,1	2,7	1,8
Grootteklasse			
≤10	1,3	2,9	2,4
11-20	1,2	1,5	1,4
21-50	0,7	1,8	1,3
51-100	0,5	1,6	1,1
>100	0,6	1,4	0,9
Totaal	0,8	2,0	1,5

¹ Schema 2 in de bijlage beschrijft de onderverdeling van bedrijfstypen over de sectoren
 ** Niet voldoende waarnemingen

Bron: EIB

Bijlage

Veranderingen in de registratie van het ziekteverzuim

In de registratie op basis van de verzuimgegevens van de arbodiensten is sprake van onderregistratie. Niet alle bij een arbodienst aangesloten bedrijven zullen alle ziektegevallen doorgeven aan deze arbodienst. Over het algemeen zullen de kortdurende gevallen niet altijd gemeld worden.

Definities beroepsgroepen

In deze publicatie wordt geen indeling naar beroep gemaakt, maar vindt een aggregatie plaats naar beroepsgroep. In schema 1 is af te lezen welke beroepen tot welke beroepsgroep behoren. De ervaring heeft geleerd dat werknemers in een jaar vaak meerdere beroepen uitoefenen die tot één beroepsgroep zijn samen te voegen. Dit doet zich vooral voor bij de timmerlieden en de minder geschoolden. In het schema zijn de beroepsgroepen van timmerlieden tot en met machinisten aangevuld met een uitsplitsing van de groep overig bouwplaatspersoneel. De beroepsgroepen van leidinggevendenden tot en met administratief personeel is aangevuld met de groep overig UT, deze beroepsgroepen hebben betrekking op het UTA-personeel.

Kenmerken van bedrijven

De bedrijven worden in dit rapport zowel naar grootte als naar type en sectoren ingedeeld. De indeling naar grootte van een bedrijf geschiedt aan de hand van het aantal verlonde manjaren in 2019. Bij de categorisering naar sectoren worden de bedrijfstypen, zoals gedefinieerd in het EIB-rapport 'De bouwbedrijven in 2006', onderverdeeld naar vier sectoren: b&u, gww, afbouw b&u en de sector overig. De verdeling van bedrijfstypen naar sectoren staat weergegeven in schema 2.

Schema 1 Indeling beroepen in beroepsgroepen

Beroepsgroep	De beroepsgroep ingedeelde beroepen
Timmerlieden	Timmerlieden, betontimmerlieden en machinaal houtbewerkers
Metselaars	Metselaars, voegers, tegelzetteren en stukadoors
Minder geschoolden	Betonwerkers, opperlieden, grondwerkers, chauffeurs, slopers, waterbouwers en ongeschoolden algemeen
Ijzervlechters	Ijzervlechters en heiers
Straatmakers	Straatmakers en wegenbouwers
Machinisten	Machinisten, monteurs en lassers
Leidinggevendenden	Directeuren, bedrijfsleiders, project-/rayonleiders, hoofduitvoerders
Uitvoerders	Uitvoerders
Werkvoorbereiders	Werkvoorbereiders
Calculators	Calculators
Kaderpersoneel	Bouwkundigen/ingenieurs, tekenaars, technisch medewerkers bedrijfsbureau, kwaliteitscontroleurs
Adm. personeel	Administratief personeel
Overig en onbekend	

Bron: EIB

Schema 2 Indeling bedrijfstypen in sectoren

Sectoren	Hieronder vallen de typen uit 'De bouwbedrijven in 2006'
B&U	A1 Nieuwbouw A2 Nieuwbouw + divers A3 Nieuwbouw + gww A4 Kassenbouw A5 Steigerbouw A6 Projectontwikkeling B0 Nieuwbouw + onderhoud C1 Onderhoud C2 Onderhoud + divers
Gww	J1 Gww J2 Gww + divers J3 Straatwerk J4 Grondwerk J5 Grondboring J6 Kabel-/buizenwerk J7 Droog baggerwerk J9 Betonwerk J0 Verhuur materieel
Afbouw	D0 Timmerwerk E1 Metselwerk E2 Voegwerk F0 Vlechtwerk G1 Tegelzetwerk G2 Stukadoorswerk G3 Vloerlegwerk G4 Overig afwerking H1 Dakwerk
Overig	H2 Dakwerk bitumineus K0 Winbedrijf L0 Heiwerk M0 Sloopwerk N0 Natuursteenwerk O0 Betonmortelcentrum P0 Beheer Q0 Gevarieerd R0 Niet bouwbedrijf T0 Onbekend

Bron: EIB

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

